

Cuprins

Cuvânt înainte.....	9
Capitolul 1	
Perspective chirurgicale asupra anatomiei etmoidului și a zonelor de risc învecinate.....	11
1.1. Embriologia etmoidului.....	11
1.2. Anatomia sinusurilor paranazale.....	11
1.2.1. Celulele etmoidale	12
1.2.2. Sinusul maxilar	15
1.2.3. Sinusul frontal.....	16
1.2.4. Sinusul sfenoidal.....	16
1.2.5. Anatomia endoscopică a sinusului etmoidal – Repere endoscopice în chirurgia etmoidului	19
1.3. Anatomia orbitei.....	21
1.3.1. Peretele medial.....	21
1.3.2. Tavanul orbital.....	23
1.3.3. Planșeul orbitei	23
1.3.4. Canalul optic.....	24
1.3.5. Musculatura externă a globului ocular	25
1.3.6. Tendonul anular Zinn.....	26
1.4. Anatomia bazei craniului.....	28
Capitolul 2	
Forme histologice în patologia tumorală etmoidală.....	31
2.1. Tumorile benigne ale sinusului etmoidal.....	31
2.1.1. Papilomul inversat	32
2.1.2. Angiofibromul juvenil.....	34
2.1.3. Osteomul	34
2.1.4. Hemangiomul capilar lobular	35
2.1.5. Displazia fibroasă și fibromul osifiant.....	35
2.1.6. Schwannomul	36
2.1.7. Meningiomul	36
2.1.8. Meningocelul și meningoencefalocelul	36
2.2. Leziuni etmoidale cu comportament și aspect tumoral.....	37
2.2.1. Mucocelel.....	37
2.2.2. Granulomatoza Wegener.....	37
2.2.3. Sinuzita fungică cronică invazivă.....	38

2.2.4. Etmoidita pseudotumorală	38
2.2.5. Polipoza nazală	38
2.3. Tumorile maligne ale sinusului etmoidal	39
2.3.1. Carcinomul scuamos	42
2.3.2. Carcinomul adenoid chistic	43
2.3.3. Adenocarcinomul	44
2.3.4. Estezioneuroblastomul	45
2.3.5. Carcinomul nediferențiat	45
2.3.6. Limfomul nazosinuzal	45
2.3.7. Melanomul malign	46
2.3.8. Hemangiopericitomul	46
2.3.9. Sarcomul Ewing	47
2.3.10. Sarcomul Kaposi	47
2.3.11. Rabdiosarcomul	47
2.3.12. Condrosarcomul	48
2.3.13. Osteosarcom	48
2.3.14. Fibrosarcomul și histiocitomul fibros malign	48
2.3.15. Plasmocitomul extramedular cu localizare rinosinuzală	48

Capitolul 3

Strategii actuale în diagnosticul patologiei tumorale etmoidale	49
3.1. Metode endoscopice de diagnostic	49
3.1.1. Videoendoscopia cu tehnologie "chip on the tip"	50
3.1.2. Endoscopia rigidă cu tije tip "Hopkins"	51
3.1.3. Tehnologii de utilizare a filtrelor de culoare adaptate imaginii endoscopice	52
3.1.4. Endoscopia de contact	53
3.1.5. Endoscopia după colorația cu Fluoresceină	55
3.2. Metode de laborator pentru identificarea fistulelor LCR	55
3.2.1. Determinarea Beta2-transferinei în secreția nazală	55
3.2.2. Determinarea Beta-trace proteinei în secreția nazală	56
3.3. Metode imagistice de diagnostic în patologia tumorală etmoidală	56
3.3.1. Tomografia computerizată și rezonanța magnetică nucleară în diagnosticul leziunilor tumorale etmoidale	56
3.3.2. Protocol de evaluare imagistică în patologia tumorală sinuzală	57
3.3.3. Relevanța variantelor anatomice în chirurgia tumorilor etmoidale	58
3.3.4. Elemente imagistice sugestive pentru diferite tipuri histopatologice de tumori cu localizare etmoidală	59
3.3.4.1 Fibromul osifiant/osteofibrom/osteom fibros	59
3.3.4.2 Papilomul inversat	59
3.3.4.3 Osteomul sinuzal	60
3.3.4.4 Angiofibromul juvenil	61

3.3.4.5 Meningoencefalocelul frontoetmoidal	62
3.3.4.6 Meningocelul	62
3.3.4.7 Estezioblastomul	62
3.3.4.8 Carcinomul scuamos/epidermoid	63
3.3.4.9 Adenocarcinomul	63
3.3.4.10 Limfomul non-Hodgkin	63
3.3.4.11 Condrosarcomul	64
3.3.4.12 Mucocelul	65
3.3.4.13 Granulomatoza Wegener	66
3.3.4.14 Sinuzita fungică	66
3.3.4.15 Polipoza nazală	66
3.3.5. Ecografia oculo-orbitară	67
3.3.6. Tomografia computerizată și rezonanța magnetică nucleară oculo-orbitară	68
3.3.7. Ecografia și Ecografia Ecocolor – Doppler laterocervicală	69
3.3.8. PET-CT	71

Capitolul 4

Tehnici de abord chirurgical în patologia tumorală etmoidală	73
4.1. Tehnici chirurgicale endoscopice	74
4.1.1. Tehnicile ESS	74
4.1.2. Tehnicile chirurgicale de abord endoscopic extins	76
4.1.2.1 Chirurgia endoscopică extinsă a bazei de craniu –Planul sagital	77
4.1.2.2 Chirurgia endoscopică extinsă a bazei de craniu –Planul coronal	78
4.2. Tehnici chirurgicale prin abord extern	80
4.2.1. Frontoetmoidectomia externă	80
4.2.2. Abordul prin Rinotomie Laterală	80
4.2.3. Abordul Weber-Ferguson	81
4.2.4. Midfacial Degloving	83
4.2.5. Abordul transfacial – Abordul prin Translocație Facială	83
4.2.6. Rezecția Craniofacială Anterioară	85
4.2.7. Frontoetmoidectomia Craniofacială	86
4.2.8. Procedeele Caldwell-Luc/Abordul sublabial al sinusului maxilar	87
4.3. Tehnici chirurgicale combinate	87
4.3.1. Tehnici chirurgicale combinate transnazale	87
4.3.2. Tehnici chirurgicale combinate transorbitare	87
4.4. Tehnici de reconstrucție	87
4.4.1. Tehnicile deschise pentru reconstrucția bazei de craniu	89
4.4.1.1. Lambouri locale vascularizate pediculate	89
4.4.1.2. Lambouri libere microvasculare	90
4.4.2. Tehnici endoscopice de reconstrucție a bazei de craniu	91
4.4.2.1 Lamboul nazoseptal mucopericondral Hadad	92

4.4.2.2 Lambouri ale cornetelor nazale	92
4.4.2.3 Lamboul septal bipediculat anterior.....	93
4.4.2.4 Butonul dublu strat (Bilayer Button).....	93
4.4.2.5 Tehnica garniturii sigiliu (Gasket Seal).....	93
4.4.2.6 Tehnica dopului de baie (Bath-Plug Closure).....	93
4.4.2.7 Grefe mucoase libere	93
4.5. Evidarea ganglionară latero-cervicală.....	94
4.5.1. Evidarea ganglionară latero-cervicală electivă/de principiu.....	94
4.5.2. Evidarea ganglionară în adenopatia laterocervicală secundar tumorilor etmoidale.....	95
4.5.3. Evidarea ganglionilor retrofaringieni	95
Capitolul 5	
Evoluția tehnologiilor chirurgicale utilizate în abordul tumorilor etmoidale	97
5.1. Controlul videoasistat.....	97
5.2. Freza chirurgicală	98
5.3. Sistemul Shaver chirurgical (microdebrider).....	99
5.4. Radiochirurgia	99
5.5. Coblația.....	100
5.6. Argon plasma.....	101
5.7. Bisturiul ultrasonic.....	101
5.8. NBI (Narrow Band Imaging) – principiu	101
5.9. Instrumente reci	102
5.10. Sisteme de curățare a lentilei endoscopului	103
5.11. Instrumente chirurgicale cu monitorizare a forței aplicate.....	104
5.12. Neuronavigația.....	104
5.13. Chirurgia robotică.....	106
5.14. Tehnologii chirurgicale auxiliare.....	107
Bibliografie	109
Anexa 1. Stadializarea TNM a tumorilor maligne etmoidale conform cu American Joint Committee on Cancer/AJCC (Comitetul reunit American de Cancer)	117
Anexa 2. Tehnici chirurgicale de abord endoscopic „expanded endonasal approach”	118
Anexa 3. Training chirurgical în abordul endoscopic al al patologiei tumorale rinosinusale	119
Anexa 4. Complicații majore în rezecția craniofacială anterioară	120
Anexa 5. Modalități de funcționare în radiofrecvență.....	121
Anexa 6. Abrevieri.....	122